

Sari Raassina
Lääkintöneuvos

10.12.2024

Arviomäärärahan ylittäminen vuoden 2024 talousarvion momentilla 33.01.08. Vankiterveydenhuollon yksikön ulkopuoliset terveystalvelut

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 17 §:n 1 momentin mukaan luvan arviomäärärahan ylittämiseen antaa asianomainen ministeriö. Asetuksen 17 §:n 3 momentin mukaan arviomäärärahan ylittäminen on ennen luvan antamista saatettava valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltäväksi. Jos arviomäärärahan ylittäminen on aikaisemmat ylitykset mukaan lukien enintään 20 prosenttia määrärahasta ja kuitenkin enintään 1 000 000 euroa voidaan pyytää valtiovarainministeriön lausunto valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn sijasta. Jos ministeriö ei tyydy valtiovarainministeriön lausuntoon eikä katso voivansa luopua asiasta, asia on saatettava valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltäväksi.

Valtion vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa momentille 33.01.08 (Vankiterveydenhuollon yksikön ulkopuoliset terveystalvelut) on myönnetty arviomäärärahaa 2 800 000 euroa. Vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa myönnettiin 4 950 000 euroa, joten kuluvana vuonna määrärahaa on ollut käytettävissä yhteensä 7 750 000 euroa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimittaman selvityksen mukaan vuoden 2024 ulkopuolisten terveystalveluiden kustannukset voivat nousta arvioitua suuremmiksi. Ulkopuoliset terveystalvelut koostuvat suurimmalta osaltaan erikoissairaanhoidon kustannuksista, perusterveydenhuollon päivystyspalveluista ja tutkimuksista, ostopalveluna välttämättöminä hankittavista terveydenhuollon ammattilaisista tilanteissa, joissa virkasuhteista henkilöstöä ei saada rekrytoitua sekä potilaiden pitkäaikaisen psykiatrisen laitoshoidon kustannuksista. Vuonna 2023 ulkopuolisia terveystalvelukäyntejä oli kaiken kaikkiaan noin 4 350 kpl.

Normaalisuusperiaatteen mukaisesti vangeille pitää tarjota samantasoiset terveydenhuollon palvelut kuin muillekin yhteiskunnan jäsenille. VTH käyttää ulkopuolista terveydenhuollon ostopalveluhenkilöstöä riittävän henkilöstömäärän turvaamiseksi. Ensisijaisesti VTH käyttää virkasuhteista henkilöstöä, ja ostopalveluna hankitaan vain toiminnan turvaamisen edellyttämä välttämätön määrä. Toistuvista rekrytointiyrityksistä huolimatta on loppuvuoden 2024 aikana jouduttu turvautumaan ostopalveluhenkilöstöön ennakoitua enemmän. Erikoissairaanhoidon palveluiden osalta VTH:lla ei ole sen järjestämisestä tai kustannusten osalta lainkaan harkintavalttaa. VTH ei käytännössä pysty vaikuttamaan kertyviin kustannuksiin omilla toimillaan, vaan kustannukset aiheutuvat kulloisenkin potilaan hoidon tarpeista. Palvelutarpeessa on vuosittaista vaihtelua, jonka arviointi etukäteen on hyvin vaikeaa. Vankien kokonaismäärä on viimeisen vuoden kasvanut merkittävästi. Tämä vaikuttaa vastaavalla määrällä myös päivystyksen, tutkimusten ja erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Lisäksi yleinen hintatason nousu vaikuttaa vastaavasti kustannuksiin.

Vangit ovat tulovaiheessa myös aiempaa sairaampia ja moniongelmaisempia. Vankeja joudutaan myös siirtämään sairautensa vuoksi pitkäaikaiseen ulkopuoliseen hoitoon, erityisesti valtion mielisairaaloihin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Aiemmin kunnat ovat maksaneet näiden potilaiden kustannukset, mutta vankeus- ja tutkintavankeuslain mukaisesti nämä kustannukset ulkopuolisesta terveydenhuollosta kuuluvat VTH:n vastattaviksi. Valtion mielisairaalat laskuttavat tänä vuonna ensimmäisen kerran pitkäaikaisesta ulkopuolisesta laitoshoidosta koko kalenterivuoden ajalta. Kustannukset ulkopuolisesta laitoshoidosta ovat arviolta noin 1 840 000 euroa vuonna 2024.

Näiden syiden, sekä koronapandemian aikana yhteiskunnassa kertyneestä hoitovelasta että lisääntyneen vankimäärän takia vuoden 2024 ulkopuolisten terveyspalveluiden kustannukset voivat nousta 9 250 000 euroon eli myönnettyä arviomäärärahaa 1 500 000 euroa suuremmaksi.

Momentilla käytettävissä oleva määräraha 7 750 000 euroa ei ole riittävä ulkopuolisista terveyspalveluista johtuvien menojen rahoitukseen, minkä vuoksi ehdotetaan momentin arviomäärärahan ylittämistä 1 500 000 eurolla.